

Latin America: Language and Literature

Code: 43017
ECTS Credits: 6

Degree	Type	Year	Semester
4313767 Spanish Language, Hispanic Literature and Spanish as a Foreign Language	OT	0	0

The proposed teaching and assessment methodology that appear in the guide may be subject to changes as a result of the restrictions to face-to-face class attendance imposed by the health authorities.

Contact

Name: Maria Fernanda Bustamante Escalona
Email: MariaFernanda.Bustamante@uab.cat

Use of Languages

Principal working language: spanish (spa)

Teachers

Maria Ohannesian Saboundjian

Prerequisites

Knowledge of basic grammatical and Spanish language concepts, as well as Spanish-American literary issues.

Objectives and Contextualisation

LANGUAGE SECTION OBJECTIVES:

- Knowing the most relevant features of American Spanish in all aspects of the language.
- Developing skills that allow to recognize, analyze and interpret oral and written texts of different geographical varieties of Spanish.
- Applying the methodology studied in the analysis and comparison of different aspects of the variation.

LITERATURE SECTION OBJECTIVES

- Expanding and deepening the knowledge of Hispanic American cultural productions of the twentieth and twenty-first century through the reading of narrative texts (short stories and novels), cinematographic works and critical essays.
- Developing skills for comparative analysis and interpretation based on the reading of the works, which allow reflecting on the links among literature, society, history, memory, gender, identity, representation ...
- Developing writing and oral expression skills.

Competences

- Comentar un text des del punt de vista filològic, lingüístic i literari.
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola.

- Dissenyar i dur a terme un treball de recerca sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster
- Identificar les varietats diatòpiques, diastràtiques i diafàsiques de l'espanyol.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Realitzar una exposició oral sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster.
- Relacionar els autors i els textos literaris escrits en espanyol amb les recerques recents sobre les tradicions europees des de l'Edat Mitjana fins a l'actualitat.
- Relacionar els autors i els textos literaris produïts en l'àmbit de l'Amèrica Llatina amb el context de les seves circumstàncies culturals, socials i històriques.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Tenir un domini d'especialista de les principals orientacions en l'estudi de la transmissió textual i de les diferents fases de l'edició d'un text.
- Utilitzar els recursos bibliogràfics i tecnològics propis de la recerca lingüística i literària.

Learning Outcomes

1. Adaptar el contingut d'una exposició, oral i escrita, a les característiques de l'auditori.
2. Anotar adequadament un text literari per a què el comprenguin lectors amb diferents graus de formació.
3. Aplicar la metodologia de treball apresada a l'anàlisi d'un tema lingüístic i d'un tema literari relacionats amb l'àmbit d'estudi del mòdul.
4. Aplicar les tècniques i mètodes propis del comentari lingüístic de textos.
5. Aplicar les tècniques i mètodes propis del comentari literari de textos
6. Argumentar la pertinència dels propis judicis sobre un tema determinat de l'àmbit del màster.
7. Argumentar per escrit i oralment unes conclusions.
8. Defensar la pertinència dels propis judicis en relació amb el tema objecte d'estudi.
9. Elaborar el guió d'una exposició oral sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster.
10. Elaborar un esquema explicatiu sobre un problema lingüístic o literari de l'àmbit del màster i reformular-lo en funció de la introducció de noves idees.
11. Elaborar un estat de la qüestió d'un tema lingüístic i d'un tema literari de l'àmbit d'estudi del mòdul.
12. Emmarcar tipològicament els principals fenòmens característics de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmens similars d'altres llengües.
13. Formular un pla d'acció per ampliar la informació sobre el tema seleccionat.
14. Identificar els trets lingüístics que configuren les varietats de l'espanyol a l'Amèrica Llatina.
15. Identificar la presència de fenòmens socials i històrics a la producció literària de l'Amèrica Llatina.
16. Identificar les diferents variants discursives que es produeixen en l'àmbit hispanoparlant.
17. Identificar trets estilístics i tècniques literàries comunes en diferents tradicions literàries i culturals de l'Amèrica Llatina.
18. Identificar trets estilístics i tècniques literàries comunes en diferents tradicions literàries i culturals.
19. Interpretar críticament la bibliografia reunida sobre els àmbits d'estudi del mòdul.
20. Predir les conseqüències teòriques que implicaria la introducció de noves idees en un esquema ja establert.
21. Proposar una forma d'integrar les idees procedents d'altres disciplines al tractament d'un fenomen lingüístic o literari determinat.
22. Redactar un treball conforme a les normes de presentació acadèmiques.
23. Seleccionar un tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster i explicar sumàriament què es coneix en relació amb ell.

Content

SECTION LANGUAGE CONTENTS:

1. Previous concepts
 - 1.1. Variation and norm
 - 1.2. Norm and use
 - 1.3. Variation and standard language
 - 1.4. Macrovariation and microvariation

2. Phonetic-phonological aspects: brief introduction to the main characteristics of American Spanish pronunciation
 - 2.1. Basic theoretical concepts
 - 2.2. Lisp
 - 2.3. Yeism

3. Verbal morphosyntax
 - 3.1. Variation in verbal *inflection*
 - 3.2. Use of verb tenses
 - 3.3. The verbal aspect
 - 3.3.1. Lexical aspect
 - 3.3.2. Grammatical aspect

4. Personal pronouns
 - 4.1. Variation in the forms of treatment
 - 4.2. Use of atonic pronominal object forms
 - 4.3. Rioplatense doubled pronominal

5. Variation in lexical and morphological aspects:
 - 5.1. Archaisms and neologisms
 - 5.1.1. New word formation procedures
 - 5.1.2. Loan adaptation
 - 5.1.3. Colloquial expressions

LITERATURE SECTION CONTENTS

1. Brief overview of some milestones in the Latin American narrative: from the boom to the latest trends

- From boom to postboom
- About McOndo and El Crack
- About "The future is not ours" and Bogota(s)39

2. Off spring literature: post dictatorships, (post) memory, grief and trauma in the Southern Cone

- Félix Bruzzone (Argentina, 1976): "Otras fotos de mamá", "Fumar abajo del agua", "Ratas en el techo" (2008, short story)
- Nona Fernández (Chile, 1971): *Space invaders* (2013, novel)
- Albertina Carri (dir.) (Argentina, 1973): *Los rubios* (2013, documentary feature film)
- [Other texts to be determined]

3. Literature and feminism: patriarchy, gender violence and femicide:

- Mariana Enriquez (Argentina, 1973): "Las cosas que perdimos en el fuego" (2013, short story)
- Legna Rodríguez (Cuba, 1984): "Wanda" (2017, short story)
- Claudia Hernández (El Salvador, 1975): "Medio día de frontera" (2007, short story)
- Pilar Quintana (Colombia, 1972): *La perra* (2019, novel)
- Fernanda Melchor (México, 1982): "Reina, esclava o mujer" (2018, crónica)
- [Other short story to be determined]

Methodology

The modality of the classes will be online and the teaching can be specified in the following ways:

1) classes through videoconference,

2) sending course materials and bibliography and periodic follow-up sessions through videoconference, or 3) sub
 Activities and class participation will be carried out through forums, wikis
 The compulsory texts of the subject will be uploaded to the virtual campus
 The sessions are divided into two parts: it begins with the literature section

Activities

Title	Hours	ECTS	Learning Outcomes
Type: Directed			
Directed (master classes, seminars)	50	2	2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22
Personal (personal time spent studying and readings)	75	3	
Supervised (personal tutoring scheduled with teachers)	25	1	

Assessment

LANGUAGE EVALUATION SECTION (45%):

- An individual work on the topics treated in classes (the work requirements will be detailed in mid-December 2019).
- Delivery date: February 28, 2021.

LITERATURE EVALUATION SECTION (45%):

- Writing a short essay (from 8 to 12 pages) based on ONE of the proposed topics, related to the works and contents worked in class.

- Delivery date: February 28, 2021.

Participation and involvement in the subject (10%): Homework, activities and class participation will be carried out through forums, wikis and/or discussion on Teams, etc. Lecturers will ensure that students are able to access these virtual tools, or will offer them feasible alternatives.

General aspects

- In order to pass the subject, the 2 works of the subject must be delivered (language section and literature section) within the established deadlines. Students who deliver only 1 work will be considered "not evaluated".
- In order to pass, the student must obtain a final grade equal to or greater than 5.
- All the works submitted in the course must be original. Under no circumstances will the total or partial plagiarism of third-party materials published on any medium be admitted. Any submission of non-original material without properly indicating its origin will automatically result in a failure rating (0).
- Spelling mistakes are penalized.
- Students will be given a document detailing the format of presentation of the work.

Assessment Activities

Title	Weighting	Hours	ECTS	Learning Outcomes
Language section evaluation	45%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22
Literature section evaluation	45%	0	0	2, 4, 5, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22
Participation and involvement in the subject	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Bibliography

BASIC BIBLIOGRAPHY LANGUAGE SECTION

Aleza Izquierdo, Milagros, and José Mª Enguita Utrilla (coords.) (2010): *La lengua española en América: normas y usos actuales*, València: Universitat, online: <http://www.uv.es/aleza/esp.am.pdf>

Aleza-Izquierdo, Milagros, y José Mª Enguita Utrilla (2002): *El español de América: aproximación sincrónica*, València: Tirant lo Blanch.

Alvar, Manuel (1996): *Manual de dialectología hispánica: El español de América*, Barcelona: Ariel.

Bosque, Ignacio y Violeta Demonte (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid: Espasa Calpe.

Buesa Oliver, Tomás y José Mª Enguita Utrilla, (1992): *Léxico del español de América: su elemento patrimonial e indígena*, Madrid: MAPFRE.

Coseriu, Eugen (1962): "Sistema, norma y habla", en *Teoría del lenguaje y lingüística general*. Madrid: Gredos.

Demonte Barreto, Violeta (2001): «El español estándar (ab)suelto. Algunos ejemplos del léxico y la gramática», *II Congreso Internacional de la Lengua Española*, online: http://congresosdelalengua.es/valladolid/ponencias/unidad_diversidad_del_espanol/1_la_norma_hispanica/demon

:

Di Tullio, Ángela (2013): *El español de la Argentina: estudios gramaticales*, Buenos Aires: Eudeba.

Enguita Utrilla, José M^a (2004): *Para la historia de losamer*

BASIC BIBLIOGRAPHY LITERATURE SECTION

Aínsa, Fernando (2014), "Nueva cartografía de la pertenencia. La pérdida del territorio en la narrativa latinoamericana", en *Iberoamericana*, XIX, n.º 54, pp. 111-126. Disponible en <https://journals.iai.spk-berlin.de/index.php/iberoamericana/article/viewFile/1086/768>

Amaro, Lorena (2018), *La pose autobiográfica: ensayos sobre la narrativa*. Chile, Ediciones Universidad Alberto Hurtado.

Arfuch, Leonor (2018), *La vida narrada: memoria, subjetividad y política*. Córdoba, Edivim.

atencio, Graciela (2011), "Feminicidio-femicidio: un paradigma para el análisis de la violencia de género" [en línea], *Feminicidio.net*. Disponible en: <

http://www.feminicidio.net/sites/default/files/seccion_feminicidio_paper_02.pdf>

atencio, Graciela; laporta, Elena (2012), "Tipos de feminicidio o las variantes de violencia extrema patriarcal" [en línea], *Feminicidio.net*. Disponible en: <

<http://www.feminicidio.net/articulo/tipos-de-feminicidio-o-las-variantes-de-violencia-extrema-patriarcal>>

butler, Judith (2006), *Vida precaria. El poder del duelo y la violencia*. Buenos Aires, Paidós.

carri, Albertina (dir.) (2013), *Los rubios*. Argentina, documental. Disponible en

https://www.youtube.com/watch?v=qidr0S_5fTQ

Enriquez, Mariana (2013), "Las cosas que perdimos en el fuego", en *Cuando hablábamos con los muertos*. Santiago de Chile, Montacuerdo editores, pp. 25-42 [También en *Las cosas que perdimos en el fuego*. Barcelona, Anagrama, 2016, pp. 185-197].

Federici, Silvia ([2004] 2010), *El Calibán y la bruja. Mujeres, cuerpo y acumulación originaria*. Madrid, Traficantes de sueños. Disponible en

<https://www.traficantes.net/sites/default/files/pdfs/Caliban%20y%20la%20bruja-TdS.pdf>

fernández, Nona (2013), *Space Invaders*. Chile, Eterna Cadencia.

Fornet, Jorge "Y finalmente, ¿existe una literatura latinoamericana?", en *Archivo. Casa América España*. Disponible en <http://www.casamerica.es/contenidoweb/y-finalmente-existe-una-literatura-latinoamericana>

fregoso, Rosa-Linda; bejarano, Cynthia (2011), "Introducción: una cartografía del feminicidio en las Américas" en fregoso, Rosa-Linda (coord.). *Feminicidio en América Latina*. México: UNAM.

Fuguet, Alberto y Gómez, Sergio (1996), "Prólogo. Presentación del País McOndo", *McOndo. Una antología de la nueva literatura hispanoamericana*. Barcelona, Gijalbo-Mondadori, pp. 9-18. Disponible en <<http://www.marcosmarcos.com/macondo.htm>>.

Hernández, Claudia (2013), "Canícula", en *Causas naturales*. Editorial Santillana, pp. 67-69.

Jelin, Elizabeth (2002), "El género en las memorias", "¿De qué hablamos cuando hablamos de memoria?". *Los trabajos de la memoria*. Madrid, Siglo XXI, pp. 99-116.

Lagarde y de los Ríos, Marcela (2011), "Prefacio: claves feministas en torno al feminicidio. Construcción teórica, política y jurídica", en Fregoso, Rosa-Linda (coord.), *Feminicidio en América Latina*. México: UNAM, pp. 11-42.

Melchor, Fernanda (2018), "Reina, esclava o mujer", en *Aquí no es Miami*. Ciudad de México, Random House, pp. 43-61

Quintana, Pilar (2019), *La perra*. Barcelona, Random House.

- Rama, Ángel ([1981] 1984), "El boom en perspectiva", en Rama, Ángel (ed.), *Más allá del boom. Literatura y mercado*. México, Folio ediciones, pp. 51-110.
- Richard, Nelly (2002), "La crítica de la memoria", en *Cuadernos de literatura*, 8(15), enero-junio del 2002, pp. 187-193.
- Richard, Nelly (2006), "Imagen-recuerdo y borraduras", en Richard, Nelly (ed.) *Poéticas y estéticas de la memoria*. Santiago de Chile: Cuarto Propio, pp. 165-172.
- Richard, Nelly (2007), *Fracturas de la memoria. Arte y pensamiento crítico*. Buenos Aires: Siglo XXI.
- Rodríguez, Legna (2015), "Reírse de todo", en *No sabe / no contesta*. Madrid, Ediciones La Palma-Colección G, pp. 115-161.
- Rodríguez, Legna (2017), "Wanda", en *Mi novia preferida fue un bulldog francés*. Barcelona, Alfaguara, pp. 61-67.
- Roos, Sara (2013), "Micro y macrohistoria en los relatos de filiación chilenos", *Aisthesis. Revista chilena de investigaciones estéticas*, n. 54, diciembre, pp. 335-351.
- Sarlo, Beatriz (2005), "Posmemoria, reconstrucciones", en *Tiempo pasado. Cultura de la memoria y giro subjetivo. Una discusión*. Buenos Aires, S. XXI, pp. 125-157.
- Segato, Rita (2016), *La guerra contra las mujeres*. Madrid, Traficantes de sueños. Disponible en: https://www.traficantes.net/sites/default/files/pdfs/map45_segato_web.pdf
- Shaw, Donald L. (1981). *Nueva narrativa hispanoamericana: boom, posboom, posmodernismo*. Madrid: Cátedra, D.L.
- Tabuenca Córdoba, M. S., (1997), "Aproximaciones críticas sobre las literaturas de las fronteras", *Frontera Norte*, vol. 9, Tijuana, Colegio de la Frontera Norte, 1997.
- Trelles Paz, Diego (ed.) (2008), "Prólogo", *El futuro no es nuestro*. Disponible en <<http://www.piedepagina.com/redux/04/08/2008/el-futuro-no-es-nuestro-2>>
- Villoro, Juan (2009), "Iguanas y dinosaurios. América Latina como utopía del atraso", en *Biblioteca virtual Miguel de Cervantes*. Disponible en <http://www.biblioteca.org.ar/libros/134769.pdf>
- Volpi, J.; Palou, M. A.; Urroz, E.; Padilla, I.; y Chávez, R. ([1996] 2004), "Manifiesto Crack" en Crack, instrucciones de uso. México, Random House Mondadori, pp. 209-226. También disponible en: *Confabulario. El Universal*: <http://confabulario.eluniversal.com.mx/manifiesto-del-crack-1996/>, y en *Lateral Revista de Cultura*, n.º 70, octubre de 2000.
- Volpi, J.; Palou, M. A.; Urroz, E.; Padilla, I.; y Chávez, R. (2016), "Postmanifiesto del crack 1996-2016", en *Revista Claves de Razón Práctica*, Septiembre - Octubre 2016, n° 248, pp. 118-131.
- Volpi, Jorge (2004), "El fin de la narrativa latinoamericana", en *Revista de Crítica Literaria Latinoamericana*, año XXX, n.º 59, Lima-Hanover, 1er semestre, pp. 33-42. Disponible en <http://isites.harvard.edu/fs/docs/icb.topic1519915.files/WEEK%207/Volpi%20-%20El%20fin%20de%20la%20nar>
- VVAA (2009), *Diccionario de Estudios culturales latinoamericanos*. México, Siglo XXI. Disponible en <http://elpaginaslibres.files.wordpress.com/2009/12/diccionario-de-estudios-culturales-latinoamericanos.pdf>
- VVAA (2019), *Tsunami. Miradas Feministas*. Edición y prólogo de Marta Sanz. Madrid, Sexto Piso.
- wright, Melissa W. (2010), *Manifiesto contra el feminicidio*. Madrid: Ed. Contratiempos.
- Zambra, Alejandro (2012), "La literatura de los hijos", en *No leer*, España, Anagrama:pp. 37-39.